

РЕШЕНИЕ

№ 268

гр. М., 20.10.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – М. в публично заседание на двадесет и девети септември през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Елизабета Кралева

при участието на секретаря Мадлена Н. Митова
като разгледа докладваното от Елизабета Кралева Гражданско дело №
20211600100244 по описа за 2021 година

Производството по делото е образувано по искова молба подадена от „Е.“ ООД гр.П., представлявано от управителя М. И. Г. срещу Н. С. Н. от с.Д., обл.М. по иск с правно основание чл.55,ал.1 от ЗЗД за връщане на движима вещ, съединен с инцидентен установителен иск с правно основание чл.124 от ГПК във връзка с чл.26,ал.1 от ЗЗД и насрещен иск предявен от ответника като частичен за сумата от 5000лева от иск за сумата от 24700лева представляваща част от заплатената по сключения предварителен договор от 27.02.2020г. цена на вещта и стойността на закупените и подменени части и ремонт на автомобила.

Същото е образувано пред Окръжен съд гр.М. след постановяване на Определение от 08.04.2021година от Районен съд П. по гр.д.№200/2021година по описа на съда за изпращането му по подсъдност, потвърдено с Определение №793/2007.2021година по в.ч.гр.д.№498/2021година на Окръжен съд Б.град.

В исковата си молба ищецът „Е.“ ООД гр.П. представлявано от управителя М. И. Г. е твърди, че между страните на 27.02.2020година е сключен предварителен договор за покупко-продажба на МПС- ХХХ на цвят- бял/червен с ДК №*** с рама №*** за сумата от 29250лева като правото на

собственост върху автомобила ще се прехвърли след изплащане на цялата сума до края на месец юни 2020 година от ответника. При сключването на договора ответникът е заплатил сумата от 20 500 лева, а останалата част е следвало да заплати до края на месец юни 2020 година. МПС-то е предадено на купувача в деня на подписване на договора. След изтичане на уговорения срок за заплащане на цялата сума ответникът започнал да се укрива, да не отговаря на обаждания и въпреки изпратените нотариални покани не е изпълнил доброволно задължението си за заплащане на цената. На 22.07.2020 година ищцовото дружество е изпратило покана до ответника за доброволно изпълнение с подходящ срок за изпълнение след изтичането на който при неизпълнение договора ще се смята за развален. Тази покана е получена от ответника на 10.08.2020 година но плащане не е извършено поради което смята договора за развален.

Смята, че предварителния договор е развален по вина на ответника за което прави и изявление за това с исковата молба. Моли съда след установяване на гореизложеното да постанови решение, с което да осъди ответника да върне процесното МПС-специален автомобил марка, модел XXX с ДК №*** като получен на отпадноло основание развален предварителен договор за кокупко-продажба и да се присъдят съдебни разноски.

Горното становище поддържа и в проведените съдебни заседания и по същество в приложената писмена защита от процесуалния представител адв.Е. Г..

Ответникът Н. С. Н. от с.Д., обл.М. в срока по чл.131 от ГПК е представил писмен отговор.

В същия изразява становище за неоснователност на исковата претенция. Твърди, че предварителния договор не е развален. След закупуването на специализирания автомобил и транспортирането му до с.Д. е установил, че вакумната му помпа не работи и е невъзможно автомобила да се използва по предназначение за изтегляне на фекална маса. Незабавно уведомил продавача за скрития недостатък, който не може да бъде открит при обикновен оглед, а само чрез реална употреба. След консултация със специалист е установил, че ремонта на вакумната помпа възлиза общо около 10000 лева без ДДС и 3000 лева за труд. Предложил на продавача да му

приспадне оставащата част от цената в размер на 8000лева като му заплати сумата от 4000лева, а останалите 4000лева са за сметка на купувача. Не е постигнато споразумение между страните и е изпратил нотариална покана на ищеца да му върне сумата от 20 500лева, след което да му предаде и автомобила. До 25.10.2020година продавачът не е сторил това. Съгласно чл.195,ал.1,т.3 е отстранил недостатъците и е извършил ремонт на вакумната помпа, като последната е рециклирана. Извършения ремонт е в размер на 6300 за части и за работа 3400лева. Смята, че не дължи връщане на автомобила. Ако такова решение бъде постановено, то ищеца следва да му върне полученото по договора в размер на 20500 и стойността на вложените части и ремонт общо в размер на 9700лева.

В тази връзка предявява инцидентен установителен иск за прогласяване нищожност на чл.5,ал.2,ал.3 от договора, които клаузи противоречат на чл.195 от ЗЗД. Моли същите да бъдат обявени за нищожни поради противоречието им със закона-чл.26,ал.1 от ЗЗД. На основание чл.211 от ГПК предявява и НАСРЕЩЕН ИСК срещу ищеца в размер на 24700лева представляваща част от заплатената цена по сключение предварителен договор от 27.02.2020година помежду им и стойността на закупените части за подмяна и ремонт на автомобила, който в хода на процеса изменява до размер от 5000лева като частичен.

Това си становище поддържа и в заседанието по същество чрез процесуалния си представител адв.Е. Х..

По делото са събрани писмени и гласни доказателства и е изслушано заключението на вещо лице изпълнило съответната съдебно-автотехническа експертиза. Мос като обсъди така събраните доказателства приема следното:

Безспорно е, че на 27.02.2020година страните по делото са сключили предварителен договор за покупка-продажба на МПС, който не е обявен за окончателен, като ищецът „Е.“ООД гр.П. се е задължил да продаде на ответника в качеството му на купувач МПС ХХХ на цвят-бял/червен с ДК №*** с рама №*** за сумата от 29250лева като правото на собственост върху автомобила ще се прехвърли след изплащане на цялата сума до края на месец юни 2020година от ответника.

Съгласно договора „Е.“, гр. П., е продавач на автомобила, а Н. С. Н. от с. Д., обл. М. е купувач.

Съгласно чл. 1 от договора продавачът се задължава да продаде на купувача автомобила за сумата от 29250 лв.

Съгласно чл. 2, ал. от договора купувачът се задължава да заплати за придобиване собствеността на автомобила сумата от 29250 лв., платими както следва: първа вноска - 20500 лв., платима при подписване на договора, а остатъка от сумата, а именно 8750 лв. трябва да бъде платена до 31.06.2020 г.

В чл.2 от договора е предвидено изрично, че първата вноска е от 20500лева платима при подписване на договора, който служи за разписка за получаване на сумата, а остатъка от сумата от 8750лева трябва да бъде платена до 31.06.2020година.

В чл.5 страните са предвидили, че с изплащането на пълната стойност на автомобила страните се задължават да сключат окончателен договор за покупко-продажба в срок от 14дни от изплащане на последната вноска, но не по-късно от 31.07.2020година.

С чл.5,ал.2 от договора е предвидено, че купувачът дължи връщане на автомобила и губи изплатените авансово суми в случай, че окончателния договор не се подпише по негова вина.Ал.3 предвида в случай на неплащане от страна на купувача на някоя от дължимите вноски договорът се счита за прекратен и купувачът следва незабавно да върне на продавача автомобила предмет на настоящия договор като платените до момента на прекратяването на договора суми, остават в полза на продавача.

В ал.4 е предвидено, че при повреда на автомобила в периода на валидност на този договор отстраняването на повредата се извършва от купувача и изцяло за негова сметка.

В чл.11 от договора е предвиден реда за прекратяване на същия като последната хипотеза е в случай на неплащане от страна на купувача на някоя от дължимите вноски.

От заключението на вещото лице О. В. по изпълнената съдебно-автотехническа експертиза, който е извършил и оглед на движимата вещ, се установи, че автомобилът е предназначен за изпомпване на гъсти фекални маси от септични ями и отпушване на запушени тръбопроводи. Поради тази причина автомобилът има две помпи - едната е нагнетателна, а другата е вакуумна (засмукваща).

Автомобилът е регистриран като специален, тъй като е предназначен за извършване на специфична дейност. Автомобилът не е в състояние да извършва превозване на товари, материали, друга транспортна дейност и др. Технически допустимата маса на автомобила е 18000 кг (18 тона), в празно състояние тежи 13000 кг (13 тона), поради което автомобилът е от категория N3 (автомобили над 13 тона). Резервоарът на автомобила е 5 кубически метра (куб.м). Автомобилът е предназначен за почистване и извозване на септични ями, външни тоалетни, канали, вкопани резервоари и др. Вещото лице действително е установило, че на мястото на повредената вакуумна помпа е монтирана закупена същата марка помпа, която е рециклирана. На място рециклираната помпа е комплектована към автомобила (наливане на хидравлично масло, центроване, настройване и др.), като е настроена за работа спрямо двигателя на автомобила.

При извършения оглед на място не е установена оригиналната табела, монтирана на корпуса на помпата, на която са посочени марката и модела и техническите данни на помпата. МОС приема заключението на вещото лице като обективно и компетентно дадено.

От обясненията на страните и останалите събрани доказателства се установи, че специализирания автомобил е предаден при подписване на договора на купувача, но още при първата му експлоатация на място при купувача се оказва, че вакуумната помпа не работи по предназначение. Между страните са водени различни преговори преди завеждане на иска и по време на процеса за реда на отстраняване на повредата и коя от страните следва да понесе нейната тежест, но не са постигнали споразумение за това, като в крайна сметка повредата е отстранена от купувача. Не се спори и че втората вноска като цена по договора в размер на 8 750 лева не е заплатена в срока по договора-31.06.2020 година от ответника, който претендира намаление на същата поради открити скрити недостатъци.

Предмет на спора между страните е развален ли е договора и следва ли ответникът да върне вещта на ищеца, налице ли е недействителност на клаузите в договора :чл.5, ал.2 и 3 уреждащи платените до момента суми от купувача да останат в полза на продавача и основателна ли е претенцията на ответника да му бъде върната сумата, която е заплатил на ищеца в случай, че бъде уважен първоначалния иск.

С оглед гореизложената фактическа обстановка следва правният извод, че между страните в настоящото производство е сключен валиден предварителен договор за покупко – продажба на МПС, като е спазена формата за действителност на същия, аргумент от чл. 19, ал. 1 ЗЗД. Безспорен между страните е фактът, че собственик на процесната движима вещ е ищецът. Този факт се потвърждава от приетите по делото писмени доказателства.

Установява се по делото, че владението по отношение на процесната движима вещ е предадено на ответника след сключване на предварителния договор, което изрично е отразено и в договора.

Разпоредбата на чл. 87, ал. 1 от ЗЗД предвижда правото на кредитора по един двустранен договор да го развали чрез едностранно изявление отправено до длъжника, ако последния от своя страна не е изпълнил произтичащото от този договор свое задължение, поради причина за която отговаря. В този случай кредиторът трябва да даде на длъжника подходящ срок за изпълнение, с предупреждение, че след изтичането му договорът ще се смята за развален, като предупреждението трябва да се направи писмено, ако договорът е бил сключен в писмена форма. АLINEЯ втора на същата разпоредба сочи, че кредиторът може да заяви на длъжника, че разваля договора и без да даде срок, ако изпълнението е станало невъзможно изцяло или отчасти, ако поради забава на длъжника то е станало безполезно, или ако задължението е трябвало да се изпълни непременно в уговореното време.

Тъй като договорът между страните е бил сключен в писмена форма, то и за развалянето му е необходимо кредиторът да е отправил писмено предупреждение до длъжника, с което да му е дал подходящ срок за изпълнение.

От доказателствата по делото е видно, че такава покана ищецът е изпратил на ответника и същата е получена на 10.08.2020 година от ответника, видно от приложената обратна разписка, който факт не се оспорав от ответника. Едва след получаване на тази покана ответникът е изратил нотариална покана до ищеца, която му е връчена на 23.09.2020 година в която е описал скритите недостатъци на автомобила, открити по късно и го е поканил да му върне сумата и да си получи автомобила.

От събраните по делото гласни доказателства, а именно показанията на

св. Н. С. и св.Б. Г. се установи, че след закупуване на специализирания автомобил веднага при първата му употреба при извършване на реално изтегляне на фекални води от септична яма, за която дейност е предназначен и с която цел е закупен автомобила, Н. е установил, че вакуумната помпа, посредством която се извършва засмукване на гъста фекална маса, не създава необходимото засмукване и автомобилът не изпълнява предназначението си, за което е закупен. За това продавача е уведомен многократно по вайбър преди подаване на поканата от ответника и преди извършване на ремонта, но същият е отказал да извърши приспадане от цената чрез намаляване на остатъка за плащане. Затова и цената на автомобила не е доплатена от купувача. Този скрит недостатък на автомобила не е установен при закупуването му, тъй като изпробването му не е било извършено в реални условия.

По силата на чл. 88, ал. 1 от ЗЗД развалянето на договора има обратно действие, а съгласно задължителната и трайноустановена практика, обективизирана в ППВС № 1/1979 г., на отпаднало основание може да се претендира връщане на платената сума въз основа на договор, развален поради неизпълнение, т. е. полученото от неизправния длъжник по разваления договор подлежи на връщане по силата на чл. 55, ал. 1, предл. III – то ЗЗД поради отпадане на основанието за получаването му.

В случая е налице именно такова разваляне на сключения между страните договор за покупко-продажба на МПС чрез връчване на писмена покана от ищеца и чрез исковата молба връчена на ответника, поради което следва да бъде върнато и полученото от ответника МПС - XXX на цвят-бял/червен с ДК №*** с рама №***, тъй като е отпаднало основанието на което го е придобил-договорът е развален. С оглед горното исковата претенция е основателна и следва да бъде уважена, като ответникът следва да предаде на ищеца специализирания автомобил поради отпадане на основанието на което го е придобил.

По отношение на инцидентния установителен иск МОС приема следното.

Съгласно чл.9 от ЗЗД страните могат свободно да определят съдържанието на договора, доколкото то не противоречи на повелителните норма на закона и на добрите нрави, а чл.26,ал.1 пр.1 от ЗЗД изрично

предвижда, че са нищожни договорите, които противоречат на закона.

Ответникът претендира нищожност на ал.2 и 3 от чл.5 от договора от 27.02.2020 година в частта, в която уреждат ,че при неплащане на от страна на купувача на дължимите вноски и не се подпише окончателен договор по негова вина той губи платените суми по договора суми и същите остават в полза на продавача.

МОС намира, че платените от ответника суми по договора в размер на 20500лева представляват една значителна част цената на движимата вещ по договора и не могат да се третираят като задатък по смисъла на чл.93 от ЗЗД и да се задържат от ищеца.

В чл.206,ал.3 от ЗЗД изрично е предвидено, че уговорката, платените вноски да останат за продавача като обезщетение е недействително.МОС намира, че макар и ответникът в качеството на купувач да не е направил своевременно изявление за разваляне на договора, същият обаче своевременно е уведимил купувачи за откритите скрини недостатъци на веща и му е отправил предложение за намаляване на цената се ползва от закрилата посочена в чл.193 и чл.195.Ето защо МОС намира че клаузите в чл.5,ал.2 и 3 от договора сключен в частта, в която е уговорено при разваляне на договора заплатената част от цената на веща от купувача да остане в полза на продавача са недействителни, тъй като противоречат на разпоредбата на чл.206,ал.3 във връзка с чл.26 от ЗЗД, същите са недействителни по силата на закона, поради което и инцидентния установителен иск е изцяло основателен.

По отношение на насрещния иск.

Ответникът претендирана основание чл.195 ал.1 от ЗЗД във връзка с чл.193 от ЗЗД връщане на платената от него цена на веща и обезщетение за заплатените разноски за отстраняване на повредата във автомобила.Действително по делото се установи, ответникът е заплатил сумата от 20500лева като част от цената на специализирания автомобил при сключване на предварителния догор и впоследствие при констатираните скрити недостатъци е отстранил същите като е закупил вакумна помпа на стойност 9450лева за което е представил фактура и е заплатил 3400лева за ремонт и монтиране на тази помпа за което също е представена фактура/л.32/ от делото.Във връзка с направеното възражение за недопустимост на този иск като предявен след изтичане на шестмесечния преклузивен срок визиран в

чл.197 от ЗЗД, МОС намира същото за неоснователно, като приема, че срокът е тригодишен, поради това, че продавачът съзнателно е премълчал недостатъка. Тези изводи съда извлича въз основа на заключението на вещото лице и свидетелските показания, от които се установява, че автомобилът е с първа дата на регистрация 01.12.2000 година и промяна на регистрацията 06.12.2019 година, когато е закупен от ищеца. Два месеца след това ищецът обявява вещта за продан, кота св.Б. Б. в съдебно заседание обяснява, че при огледа на автомобила са пуснали и двете помпи, които са работили като е създаван вакуум, обаче вместо автомобила да тегли отзад продавача е монтирал отпред маркуч, който създавал вакуум, но не достатъчен. Този свидетел установява, че още на следващия ден автомобила е изпробван в септична яма и вакумната помпа не е теглила, след което ищецът незабавно е уведомен. Ето защо МОС намира, че се касае за скрит недостатък, който ищецът не е обявил на купувача, поради което последния разполага с иск по чл.193 във връзка с чл.195 от ЗЗД и да иска обратно цената в срока по чл.197 ал.2 от ЗЗД. Ето защо и този иск съдът намира за основателен изцяло и следва да бъде уважен в частта, в която е предявен.

При този анализ на доказателствата по делото МОС намира че иска с правно основание чл.55 от ЗЗД е изцяло основателен и следва да бъде уважен, като ответника бъде осъден да върне веща на отпаднало основание.

Предявения инцидентен иск също е основателен по изложението по-горе съображения, поради което следва да се уважи, като на основание чл.124 във връзка с чл.26 от ЗЗД се признае, че клаузите в ал.2 и 3 от чл.5 от договора касащи загубване на платените вноски по договора за недействителни.

Насрещния иск на ответника като частичен също е основателен и следва също да бъде уважен.

С оглед изхода на делото и при условията на чл.78, ал.1 от ГПК всяка от страните следва да възстанови на другата направените разноски в процеса, като ответникът заплати на иеца разноски в размер на 2570 лева, а ищецът на ответника- 2188 лева по приложените по делото списъци.

Водим от гореизложеното, МОС

РЕШИ:

ОСЪЖДА Н. С. Н. от с.Д., обл.М. с ЕГН ***** **ДА ВЪРНЕ** НА Е.“ ООД гр.П. с ЕИК *** представлявано от управителя М. И. Г. МПС ХХХ на цвят-бял/червен с ДК №*** с рама №*** като получен на отпаднало основание-развален предварителен договор от 27.02.2020година, което изпълнение на основание чл.90,ал.1 от ЗЗД да се извърши едновременно с връщане на сумата от 5000лева на Н. С..

ПРИЗНАВА за установено по отношение на Е.“ ООД гр.П. с ЕИК *** представлявано от управителя М. И. Г. по иск предявен от Н. С. Н. на основание чл.124,ал.1 във връзка с чл.26,ал.1 от ГПКнищожност на клаузите в чл.5ал.2 и 3 от предварителния договор сключен между страните на 27.02.2020година в частта касаещи изгубване на платени авансови суми от купувача и оставане на същите в полза на продавача за недействителни.

ОСЪЖДА Е.“ ООД гр.П. с ЕИК *** представлявано от управителя М. И. Г. **ДА ЗАПЛАТИ** на Н. С. Н. от с.Д., обл.М. сумата **от 5000/ПЕТ ХИЛЯДИ/лева** представляваща част от стойността на заплатената от него цена на МПС ХХХ на цвят-бял/червен с ДК №*** с рама №*** по предварителенд договор от 27.02.2020година, което изпълнение да стане едновременно с предаването на автомобила ОТ Н. С. на основание чл.90,ал.1 от ЗЗД.

ОСЪЖДА Н. С. Н. от с.Д., обл.М. с ЕГН ***** **да заплати** НА Е.“ ООД гр.П. с ЕИК *** представлявано от управителя М. И. Г. сумата от **2570лева разноски** в производството.

ОСЪЖДА Е.“ ООД гр.П. с ЕИК *** представлявано от управителя М. И. Г. **ДА ЗАПЛАТИ** на Н. С. Н. от с.Д., обл.М. сумата от **2188лева разноски** в производството.

РЕШЕНИЕТО може да се обжалва пред САС в двуседничен срок от съобщението му на страните, че е изготвено.

Съдия при Окръжен съд – М.: _____